

Innehåll

7	Inledning
	ATT GÖRA EN ARBETARFÖRFATTARE
15	Christer Ekholm, Vad är en arbetarförfattare? Författaren som legend och funktion i konstruktionen av ett verk som arbetarlitteratur
27	Beata Agrell, Att konstruera en arbetarförfattare. Maria Sandel i litteraturkritiken
42	Magnus Nilsson, Vem är arbetarförfattaren i Föreningen Arbetarskrivare?
56	Yasmin Nyqvist, Av vilket virke skapas arbetarromanen? Anna Bondestams <i>Vägen till staden</i> som arbetarlitteratur
	ATT BROTTAS MED ROLLEN
71	Peter Forsgren, Den problematiska rollen som arbetarförfattare. Konflikten mellan individ och kollektiv i Ragnar Jändels <i>Den trånga porten</i>
84	Anker Gemzøe, Arbejderforfatterens Janushoved. Nexøes forfatterspejlinger fra <i>Pelle til Ditte</i>
97	Christine Hamm, «Kall meg i hvert fall ikke intellektuell». Karin Sveen om å være arbeiderforfatter
	INNE ELLER INTE?
111	Magnus Gustafson, Outsidern, narren och fackombudet. Vittnesroller i samtida arbetarlitteratur
123	Kari Sallamaa, Kan en bondson vara arbetarförfattare? Pentti Haanpää som utmaning

SJÄLVBIOGRAFISKT

- 135 Ewa Bergdahl, Maria Sandels syn på sig själv som arbetarförfattare
- 150 Gunnel Furuland, Tora Dahls och Ivar Lo-Johanssons förläggarkontakter
- 163 Bibi Jonsson, Arbetarförfattare eller författare? Själframställning i biografi och fiktion – exemplet Elsie Johansson
- 175 Per-Olof Mattsson, Arbetarlitteraturens grindstolpar
- 189 Anna Williams, Hålla skeppen flytande. Arbetarförfattaren i Moa Martinsons memoarer *Jag möter en diktare*

LITTERATUR OCH VERKLIGHET

- 205 Åsa Arping, I tystnadens kloak. Arbetarförfattaren som självvetnograf i Susanna Alakoskis *April i anhörigsverige*
- 219 Margaretha Fahlgren, Erik Hedén. Litteraturkritikerns syn på arbetarförfattaren
- 231 Ingrid Nestås Mathisen, «Han er berre arbeidet sitt». Uppdals arbeidarforfattar i *Dansen gjennom skuggeheimen*
- 243 Maria Wahlström, Självrannsakan, performativitet och (arbetar)identitet i Kristian Lundbergs *Yarden*
- 253 Författarna
- 258 Personregister

Inledning

Arbetarlitteraturen är en inflytelserik strömning i nittonhundratalets litteratur. Dess ställning har skiftat mellan olika länder. Den har varit och är betydligt starkare i Sverige än i exempelvis Frankrike. Det ser även olika ut i de nordiska länderna, där den svenska arbetarlitteraturen ofta framstått som unik med sin periodvis starka position.

En viktig arena för forskningen om arbetarlitteratur är Nordiskt nätverk för arbetarlitteraturforskning som bildades 2010 och som under ett decennium har samlat forskare från Sverige, Danmark, Norge, Finland och Tyskland. Den första konferensen ägde rum i Lund 2010, och därefter har konferenser anordnats i Lund, Landskrona, Göteborg och Bergen. De har avsatt fyra innehållsrika antologier: *Från Nexø till Alakoski. Aspekter på nordisk arbetarlitteratur* (2011), *Från Bruket till Yarden. Nordiska perspektiv på arbetarlitteratur* (2014), »*inte kan jag berätta allas historia?*« *Föreställningar om nordisk arbetarlitteratur* (2016) och *Hva er arbeiderlitteratur? Begrepsbruk, karlegging og forskningsstradisjon* (2017).

Den sjätte konferensen anordnades i Uppsala den 3–5 oktober 2018 i ett samarbete mellan Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala och Institutionen för kultur och estetik i Stockholm. Rubriken löd »Vem är arbetarförfattaren?« och syftet var att belysa arbetarförfattaren både som biografisk person och litterär gestalt. I fokus stod alltså författaren – den som skriver, beskriver och beskrivs. Utgångspunkten var arbetarperspektivet och vi ville undersöka om det går att definiera arbetarförfattaren. Är det kroppen som avgör? Skapas hen genom de litterära verken? Ryms kvinnorna? Vem är arbetarförfattaren i de olika nordiska länderna? Skiftar det mellan olika tidsperioder?

Forskningen har länge uppehållit sig vid det lilla ordet »av« i Lars Furulands klassiska definition av arbetarlitteratur som skriven av, om och